

Яблуновська К. О.,
асистент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний
університет, м. Миколаїв

УДК 378.147

Яблуновська К. О. Закордонний стан розробленості проблеми формування екологічної компетентності. *Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 12 лютого 2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 19 – 20.

ЗАКОРДОННИЙ СТАН РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

В умовах сучасної глобалізації екологічна компетенція людини повинна мати статус самостійної загальнокультурної компетенції, тому визначає поведінку майбутнього фахівця і є атрибутом сталого розвитку суспільства.

Сталий розвиток розуміється як задоволення біологічних потреб людини зі збереженням природних ресурсів для наступних поколінь.

Ще в 1975 р. учасники Міжнародного семінару з екологічної освіти (Белград, Югославія) запропонували глобальну схему екологічної освіти.

Відповідно до цієї схеми головною метою екологічної освіти має бути формування в населення планети усвідомлення того, що виникла життєво важлива глобальна проблема довкілля й усього, що з ним пов'язане, усвідомлення того, що довкіллям необхідно опікуватися й що для цього треба мати відповідні знання, досвід, уміння, мотивації та зобов'язання як для індивідуальної, так і для колективної роботи задля порятунку біосфери та запобігання майбутнім екологічним катастрофам.

У 1977 р. на Міжнародній конференції (Тбілісі) завдання й мету екологічної освіти було конкретизовано:

- сприяти чіткому усвідомленню того, що суспільство розвивається за тісних взаємозв'язків усіх природних і соціальних процесів;
- забезпечити кожній людині можливість здобути знання, право, досвід і умови їх реалізації;
- необхідні для захисту довкілля та його поліпшення
- розробити нові алгоритми поведінки окремої людини, груп людей і суспільства як єдиного цілого стосовно довкілля.

Сьогодні активно розвиваються як формальна екологічна освіта (в закладах вищої освіти, інститутах підвищення кваліфікації), так і неформальна (за допомогою засобів масової інформації, кіно, музеїв, виставок, заходів природоохоронних товариств тощо).

Особливе значення розвитку екологічної освіти й культури надається в усьому світі останніми роками, коли стало очевидно, що одними з головних причин невиконання ухвал міжнародних екологічних форумів, угод і конвенцій з охорони природи є саме низька екологічна культура більшості населення планети, низький рівень екологічної освіти й свідомості, зокрема осіб, які приймають важливі рішення.

Тому в період з 1997 по 2003 р. на багатьох міжнародних зібраннях активно обговорювалися проблеми екологічної освіти й виховання та їхня роль в еколого-збалансованому розвитку людства (Нью-Делі, 1997; Париж, 1998; Цюрих, 1999; Брюссель, 1999; Дакар, 2000; Йоганнесбург, 2002 та ін.).

Період з 2005 по 2015 р. на Всесвітньому Самміті в Йоганнесбурзі було рекомендовано об'явити десятиліттям освіти задля еколого-збалансованого розвитку.

У розвинених державах на даний момент розроблені та вдосконалюються різні програми й концепції розвитку екологічної освіти, програми й плани підготовки спеціалістів сучасного рівня.

Теоретичні засади екологізації освіти є спільними для всіх країн світу, однак не зважаючи на спільність їх загальних рис, рівень розробленості проблематики формування екологічної компетентності різний для різних держав.

Суттєвий вплив на цей показник мають історичні передумови, менталітет та соціально-економічний стан [1].

Однією із найпоширеніших моделей еколого-спрямованого розвитку є гносеологічна.

Досягається це за допомогою пізнання законів природи і суспільства, оскільки визначальною причиною екологічної кризи є невідповідність шляхів соціально-технічного розвитку і законів еволюції біосфери [2]. Представниками цієї моделі є Польща, Румунія, Білорусія та Казахстан.

У Сполучених Штатах Америки, Німеччині, Франції, Бельгії, Нідерландах, Чехії та Болгарії поширена гносеологічно-діяльнісна модель, яка додатково до пізнавальної активності, передбачає елементи практичної діяльності, спрямованої на природоохоронну.

Ефективну реалізацію такої моделі можна спостерігати в Китаї, Кореї, Таїланді, найбільшої ефективності набула у Японії [3].

Така модель передбачає усередненість освіти, її метою є лише загальні наміри направлені на абстрактного.

Слід зазначити, що методики та моделі, розроблені закордонними вченими, спрямовані перш за все на дошкільні та шкільні навчальні заклади, інколи-коледжі. Причиною цього може бути порівняно низький відсоток випускників університетів. Таким чином забезпечується пріоритетність формування екологічної свідомості у якомога більшого числа громадян.

Екологічна компетентність здобувачів вищої освіти при цьому не має достатнього рівня сформованості (виключаючи еколого-спрямовані спеціальності) [4]. Однак, високий рівень попередньої сформованості компетенції, здобутий у ході навчання в школі та дитячому садку, а також в ході культурно-просвітницької діяльності та факультативів, в деяких країнах майже повністю це компенсує.

Список використаних джерел

1. Бауер М. Й. Методологія екологічної освіти. Чернівці : 2000. 364 с.
2. *Polityka ekologiczna panstwa*. Warszawa, 1991. P. 1. S. 3.
3. Kazuyoshi, Y., & Jono kadaku, K. (1992). *Environ. Inf. Sci*, 21 (2).
4. Borowy, I. *Defining Sustainable Development: The World Commission on Environment and Development (Brundtland Commission)*. Routledge, 2014.